

Výroční zpráva

Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

za rok 2018

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) byla zřízena usnesením vlády ze dne 22. března 2006 č. 288.

Statut Rady byl schválen usnesením vlády ze dne 22. března 2006 č. 288. Poslední aktualizace Statutu byla provedena usnesením vlády ze dne 23. května 2016 č. 470.

Výroční zpráva Rady vlády pro seniory a stárnutí populace za rok 2018

(podle závazné osnovy povinné části výroční zprávy poradního orgánu vlády,
dle usnesení vlády ze dne 20. února 2002 č. 175)

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje. Usiluje o rovnoprávné postavení seniorů ve všech oblastech života, ochranu jejich lidských práv a o rozvoj mezigeneračních vztahů v rodině a ve společnosti. Její činnosti podrobněji vymezuje článek 2 odst. 2 písm. a) až g) Statutu Rady.

I. Předsedkyně, členky a členové

Dle Statutu Rady, článek 3 odst. 5 se funkční období členů Rady kryje s funkčním obdobím vlády. Během roku 2018 fungovaly v ČR dvě vlády – první vláda Andreje Babiše (od 13. prosince 2017 do 27. června 2018) a druhá vláda Andreje Babiše (od 27. června 2018, pokračuje po konci roku 2018). V první polovině roku tedy pokračovalo členství v Radě z předchozího roku 2017, v druhé polovině roku 2018 bylo potřeba ustavit (nebo potvrdit) nové složení Rady.

Dle usnesení vlády ze dne 23. května 2016 č. 470, o změně Statutu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, je předsedkyní či předsedou Rady ministryně či ministr práce a sociálních věcí, a to z titulu své funkce. V roce 2018 to byli postupně Ing. Jaroslava Němcová, MBA; Mgr. Bc. Petr Krčál a Dipl.-Pol. Jana Maláčová MSc.

Místopředsedkyněmi Rady byly v průběhu celého roku Mgr. Jana Hanzlíková, náměstkyně MPSV pro řízení sekce sociální a rodinné politiky, a Mgr. Martina Štěpánková, MPA, zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Rada má 29 členů, kterými jsou předsedkyně či předseda Rady, místopředsedkyně Rady a další členové. V Radě jsou zastoupena následující ministerstva: zdravotnictví, financí, vnitra, školství, mládeže a tělovýchovy, pro místní rozvoj a dopravy. Dále jsou v Radě zastoupeni: místopředseda ČSÚ, zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů, výborů pro sociální politiku a zdravotnictví Parlamentu ČR, samosprávy, zdravotních pojišťoven, odborné veřejnosti, seniorských organizací a nestátních neziskových organizací. Složení Rady vytváří předpoklad pro spolupráci v oblastech působnosti Rady.

Přehled složení Rady

	členka či člen	pozice v Radě	členství od - do
1	Ing. Jaroslava Němcová, MBA	předsedkyně Rady; ministryně MPSV	19. 04. 2018 - 27. 06. 2018
	Mgr. Bc. Petr Krčál	předseda Rady, ministr MPSV	27. 06. 2018 - 18. 07. 2018
	Dipl.-Pol. Jana Maláčová MSc	předsedkyně Rady; ministryně MPSV	18. 07. 2018
2	Mgr. Jana Hanzlíková	místopředsedkyně Rady; náměstkyně Sekce správních činností a sociální politiky MPSV	19. 04. 2018
3	Mgr. Martina Štěpánková, MPA	místopředsedkyně Rady;	01. 03. 2014

		zmocněnkyně vlády pro lidská práva	
4	prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D.	náměstek Ministerstva zdravotnictví	19. 05. 2017
5	Ing. Petr Pavelek, Ph.D.	náměstek Ministerstva financí	19. 04. 2018 - 27. 06. 2018
	Ing. Karel Tyll	náměstek Ministerstva financí	05. 09. 2018
6	Mgr. Jiří Kaucký	státní tajemník Ministerstva vnitra	19. 04. 2018
7	PhDr. Jindřich Fryč	státní tajemník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	19. 04. 2018
8	Ing. Zdeňka Pikešová, MPA	státní tajemnice Ministerstva pro místní rozvoj	16. 02. 2015
9	Mgr. Martin Vavřina	státní tajemník Ministerstva dopravy	19. 04. 2018
10	JUDr. Robert Pelikán Ph.D	předseda Rady vlády pro lidská práva, ministr spravedlnosti	19. 04. 2018 - 27. 06. 2018
	pozice neobsazena	předseda Rady vlády pro lidská práva	05. 09. 2018
11	Mgr. Miloslava Rutová	zástupkyně Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny PČR	19. 04. 2018
12	MUDr. Lumír Kantor, Ph.D.	zástupce Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR	01. 02. 2017
13	Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D.	Český statistický úřad	19. 04. 2018
14	Mgr. Jana Mračková Vildumetzová	Asociace krajů ČR	12. 06. 2017
15	Ing. Martin Charvát	Svaz měst a obcí ČR	19. 05. 2017
16	Ing. Jaroslav Ulma	Českomoravská konfederace odborových svazů	19. 04. 2006
17	Mgr. et Mgr. Lukáš Curylo	Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	22. 07. 2013 - 27. 06. 2018
	JUDr. Vladimír Záruba	Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	05. 09. 2018
18	Mgr. Tereza Hejlová	Svaz průmyslu a dopravy ČR	16. 05. 2014
19	Mgr. Dita Legnerová	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	19. 04. 2018 - 27. 06. 2018
	MUDr. Helena Sajdlová	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	05. 09. 2018
20	Ing. Darina Ulmanová, MBA	Svaz zdravotních pojišťoven ČR	09. 06. 2014
21	JUDr. Vít Samek	odborná veřejnost - ČMKOS	19. 04. 2004
22	prof. MUDr. Hana Matějovská Kubešová, CSc.	odborná veřejnost - FN Brno	09. 06. 2014
23	PhDr. Jindřich Kadlec	odborná veřejnost - Česká asociace pečovatelské služby	09. 06. 2014
24	Mgr. Jan Lorman	seniorská organizace - Život 90	19. 04. 2006
25	RSDr. Zdeněk Pernes	seniorská organizace - Rada seniorů ČR	19. 04. 2006
26	MUDr. Vladimír Dryml	seniorská organizace - Senioři ČR	19. 04. 2018
27	Bc. Vlastimila Faiferlíková	NNO - TOTEM, z.s.	09. 06. 2014
28	doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.	NNO - Gerontologické centrum	19. 06. 2006
29	Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA	NNO - Asociace poskytovatelů sociálních služeb	27. 08. 2007

II. Sekretariát Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

Funkci sekretariátu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) vykonává od 6. května 2015 Oddělení politiky stárnutí (dále jen „Oddělení“). Vedoucí sekretariátu Rady byla v roce 2018 Mgr. Kateřina Kňapová. Vedoucí sekretariátu v souladu s pokyny předsedkyně Rady řídí činnost sekretariátu a odpovídá za plnění jeho úkolů. Funkci tajemnice Rady vykonávala během roku 2018 zaměstnankyně oddělení Mgr. Irena Buršová.

Sekretariát na základě Statutu Rady a pokynů předsedkyně a místopředsedkyň Rady zpracovává odborné podklady pro jednání Rady, organizačně zabezpečuje činnost Rady (připravuje zasedání Rady, pořizuje zápisy ze zasedání, zveřejňuje informace o činnosti Rady na internetových stránkách MPSV, zpracovává materiály pro jednání vlády na základě doporučení Rady, připravuje výroční zprávy o činnosti Rady atd.). Sekretariát na základě podkladů jednotlivých resortů zpracovává zprávy o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, dále stanoviska k návrhům koncepčních dokumentů a právních předpisů z hlediska agendy seniorů a přípravy na stárnutí. Sekretariát se v roce 2018 rovněž zabýval agendou rodinné politiky, sociálních služeb, neformální péče a sociálního bydlení a začleňování i z hlediska mezinárodních závazků.

III. Přehled činnosti – zasedání Rady

V roce 2018 se Rada sešla třikrát, a to na 34., 35. a 36. zasedání.

Program 34. zasedání Rady (23. dubna 2018)

1. Organizační a administrativní záležitosti
  - a. Představení činnosti a fungování Rady, shrnutí práce za minulé funkční období
  - b. Výhled činnosti na rok 2018
  - c. Projednání a odsouhlasení zápisu z 33. zasedání Rady (5. září 2017)
  - d. Projednání a odsouhlasení Výroční zprávy o činnosti Rady v roce 2017
2. Nominace dvou členů dotační komise pro dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností 2018
3. Informace o stavu připravované legislativy (sociální bydlení, sleva na jízdné pro seniory, nepojistné sociální dávky, lékařská posudková služba, důchodová reforma, zdravotně-sociální pomezí)
4. Informace o práci na strategickém dokumentu politiky stárnutí pro roky 2018 – 2022
5. Souhrnná zpráva o plnění NAP Alzheimer
6. Informace o dalších národních dotačních titulech MPSV v oblasti stárnutí
7. Různé

Program 35. zasedání Rady (10. září 2018)

1. Představení programového prohlášení vlády - aby s ním byla činnost Rady v souladu a plnila tak svůj úkol poradního a pracovního orgánu vlády ČR.
2. Informace o práci na strategickém dokumentu politiky stárnutí pro roky 2018 – 2022.
3. Informace o dalších činnostech Odboru rodinné politiky a Oddělení politiky stárnutí MPSV (dotační tituly, osvětová a koncepční činnost, zastoupení MPSV na jednání pracovní skupiny OSN v New Yorku).
4. Možné změny Statutu Rady - na požadavek z minulého zasedání Rady
5. Příspěvek zástupce Ministerstva vnitra, Odboru prevence kriminality, k tématu

- dobrovolnictví, především z hlediska jeho legislativního ukotvení.
6. Představení projektu „Neformální pečující II“ Fondu dalšího vzdělávání.
  7. Další témata - na návrh členek nebo členů Rady.

Program 36. zasedání Rady (26. listopadu 2018)

1. Administrativní záležitosti – schválení programu a zápisu z minulého zasedání
2. Slovo paní ministryně o aktuálním dění na Ministerstvu práce a sociálních věcí a ve vládě
3. Informace o Strategii přípravy na stárnutí společnosti 2018 – 2022
4. Aktuální informace z oblasti důchodové reformy a zdravotně-sociálního pomezí
5. Informace o dalších činnostech Odboru rodinné pol. a Oddělení politiky stárnutí MPSV
6. Možné změny Statutu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace
7. Představení pilotního projektu „Dohledový a asistenční senzor“
8. Odpovědnost za celoživotní učení v kompetenčním zákoně
9. Informační gramotnost seniorů – příspěvek Centra proti terorismu a hybridním hrozbám MV
10. Různé

IV. Výstupy – obsah zasedání Rady, Cena Rady, prezentace činnosti

34. zasedání Rady (23. dubna 2018)

Předsedkyně Rady Jaroslava Němcová, ministryně práce a sociálních věcí, se mohla zdržet jen po omezenou dobu, proto na úvod zasedání shrnula dění v resortu a na vládě – gesci sociálního bydlení, slevu na jízdném pro seniory a studenty, nepojistné sociální dávky, lékařskou posudkovou službu, zvýšení základní výměry důchodu i zvýšení penzí o 1000 Kč měsíčně pro občany 85+, sociálně-zdravotní pomezí a sociální služby. V následné diskusi byly detailněji zodpovězeny otázky týkající se slev na jízdném, lékařské posudkové služby a případné novely zákona o sociálních službách.

Po odchodu paní ministryně byly vyřízeny záležitosti více administrativního a organizačního charakteru. Jako každé první zasedání v novém kalendářním roce byla schválena Výroční zpráva o činnosti Rady v roce 2017. Ředitelka Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí MPSV krátce představila smysl a fungování Rady, neboť se schází poprvé v relativně novém složení. A konečně byly odsouhlaseny nominace dvou členů do dotační komise pro titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností 2018.

Další příspěvky se vrátily k připravované legislativě na jednotlivých resortech. Zástupce Ministerstva pro místní rozvoj představil body, které jsou zapracovávány do konceptu zákona o sociálním bydlení. K tématu integrace sociální a zdravotní péče vystupuje zástupce MPSV, vedoucí Oddělení koncepce sociálních služeb.

Rada jednomyslně přijala usnesení „Rada vlády pro seniory a stárnutí populace vzala na vědomí materiál Souhrnná zpráva o plnění Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc za rok 2017 s návrhem na jeho aktualizaci.“

Informace o dalších národních dotačních titulech MPSV v oblasti stárnutí přinesla vedoucí Oddělení politiky stárnutí MPSV. V posledních letech se rozběhly dva nové dotační tituly na podporu seniorů, a to na celostátní úrovni pro seniorské a proseniorské organizace a pak pro kraje a obce. Právě v den zasedání byly poradou vedení MPSV schváleny tituly Obec přátelská seniorům i na podporu krajské samosprávy pro rok 2018.

V následné diskusi byla podrobněji probrána dotační politika MPSV. (Zasedání trvalo cca 2 hodiny a 13 minut).

35. zasedání Rady (10. září 2018)

Novou ministryní práce a sociálních věcí a tím i předsedkyní Rady je Jana Maláčová, dříve ředitelka Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí MPSV. Paní ministryně ve svém úvodním slově představila priority vlády v oblasti proseniorské politiky a politiky stárnutí. V Poslanecké sněmovně byl prosazen vládní návrh důchodové novely. V Programovém prohlášení vlády se mluví o důchodové reformě, o níž se jedná mezi koaličními partnery. Dále se mluví o revizi systému sociálních služeb.

Velká část diskuse byla věnována strategickému dokumentu týkajícímu se přípravy na stárnutí společnosti, který je vypracováván na MPSV a současně diskutován se všemi relevantními sociálními partnery vč. členek a členů Rady. Zástupci Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí MPSV informovali o dalších aktivitách v oblasti stárnutí - o průběhu dotačních řízení či plánované konferenci při příležitosti Mezinárodního dne seniorů 1. října.

Diskutovány byly možné změny Statutu Rady a to podle slovenského vzoru. Tam má podobná rada jiné složení a více exekutivní roli. Na takových změnách není shoda a bod zůstal otevřený do příště.

Zástupce Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra přednesl příspěvek o dobrovolnictví, především jeho legislativní uchopení a jeho možné změny. Druhým odborným příspěvkem bylo vystoupení zástupkyň Fondu dalšího vzdělávání, které představily projekt „Podpora neformálních pečujících II“, v jehož rámci probíhají různorodé aktivity – výzkum a analýzy, práce na strategických či metodických dokumentech i vzdělávání pracovníků veřejné správy. (Zasedání trvalo cca 1 hodinu a 48 minut.)

36. zasedání Rady (26. listopadu 2018)

Paní ministryně Jana Maláčová v úvodu zasedání informovala, že se nyní na úrovni koalice sestavuje důchodová komise k řešení důchodové reformy. V jejím rámci je nyní shoda na dvou opatřeních: jedním z nich je řešení pětinového rozdílu mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen, druhým otázkou dřívějšího odchodu do důchodu z fyzicky náročných profesí. Oba problémy budou nyní diskutovány napříč celým veřejným prostorem. Neméně důležitá je pro paní ministryni práce meziresortní skupiny pro sociálně – zdravotní pomezí, pro zavedení systému tzv. dlouhodobé péče. Konkrétní podrobnosti v aktuálním dění v oblastech důchodové reformy a sociálně-zdravotního pomezí následně přednesli příslušní zástupci MPSV.

Zástupkyně projektu „Politika stárnutí na krajích“, který spadá pod Oddělení politiky stárnutí na MPSV, představuje tzv. Seniorskou obálku, která v rámci tohoto projektu vznikla. Jedná se o jednoduchý tiskopis, který je možno připevnit v domácnosti na dveře či ledničku a na němž jsou pro záchranáře či zdravotníky důležité informace, které senior v bezvědomí či v šoku nemusí být schopen předat.

Dalším příspěvkem bylo představení projektu „Dohledový a asistenční dozor“ z Fakultní nemocnice Brno a nadačního fondu NEUROSMART jednou ze členek Rady. Projekt spočívá v podpoře asistenčních služeb pro specifickou skupinu osob pacientů (a jejich blízkých) zejména s neurokognitivním deficitem, neurologickým, psychiatrickým onemocněním a pacienty ohrožené anafylaktickým šokem. V rámci projektu budou modifikována a pilotně na vybrané skupině osob ověřena speciální elektronická zařízení, náramky se senzory. Zařízení umožňuje sběr dat o pacientech a dále na základě identifikovaných rizik umožňuje aktivaci podpůrných mechanismů a služeb. Rada poté

přijala usnesení ve znění *"Členky a členové Rady vlády pro seniory a stárnutí populace byli seznámeni s Pilotním projektem „Dohledového a asistenčního senzoru“, považují jej za přínosný a podporují jeho realizaci."* (pro hlasovalo 16 členů, 6 se zdrželo, nikdo nebyl proti).

Další člen Rady vystoupil s příspěvkem na téma Odpovědnost za celoživotní učení v kompetenčním zákoně. Do 26 let patří vzdělávání pod MŠMT, poté z hlediska např. rekvalifikací pod MPSV, ale nad 65 let věku jsme ve vakuu. Školský zákon umožňuje vzdělávání starším lidem, ale zná jen školská zařízení. Ke vzdělávání přes univerzity třetího věku (U3V) se dostane 2,3 % osob 65+ a nejspíš ne k těm se znevýhodněními, kterým by společnost měla nabízet lepší přístup k informacím a vzdělávání. V různých klubech a dalších organizacích probíhá neformální vzdělávání, kde se starší lidé učí také pozorováním a nápodobou a takovou formu vzdělávání preferují před formálními postupy. Lidé potřebují nejen faktické informace, ale obecně kompetence volit životní strategie, přizpůsobovat se měnícímu světu v průběhu celého života. Celoživotní učení má význam nejen pro zaměstnatelnost, ale v pozdějším věku především pro osobní rozvoj a udržení autonomie. V následné diskusi došlo na podrobnější rozbor jak východisek, tak případných postupů a nástrojů s tím, že je třeba ustavit spolupráci mezi MPSV a MŠMT k této problematice.

O informační, mediální a digitální gramotnosti starších lidí a seniorů přišel pohovořit vedoucí Centra proti terorismu a hybridním hrozbám Ministerstva vnitra. Různé manipulace s informacemi a šíření tzv. fake news, kde senioři figurují jak jako šířitelé, tak konzumenti a jsou vnímáni jako zvlášť zranitelná skupina, jsou nyní vnímány jako národní bezpečnostní hrozba. Veřejná správa může reagovat především podporou projektů, které cílí nebo se částečně zabývají mediální gramotností seniorů, podporou přednášek v různých školských zařízeních či domovech pro seniory, roli hrají také veřejnoprávní média. Ústřední orgány státní správy také monitorují jednotlivé mediální manipulativní kampaně a měly být schopny co nejrychleji reagovat. (Zasedání trvalo cca 2 hodiny a 6 minut.)

Plné verze zápisů ze zasedání vč. příloh viz <https://www.mpsv.cz/cs/33374>.

Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

V rámci svých aktivit oceňuje Rada pravidelně osobnosti, organizace a dalším subjekty za významný přínos ke zvýšení kvality života seniorů a k řešení problematiky stárnutí a stáří.

V roce 2018 se konal již čtvrtý ročník soutěže. Slavnostní předání ocenění proběhlo na konferenci ke stárnutí, kterou MPSV pořádá každý rok při příležitosti Mezinárodního dne seniorů 1. října. Cena byla udělena ve čtyřech kategoriích. Pro tři z nich nominují zajímavé osobnosti členové Rady vlády. Vybraní členové pak také tvoří hodnotící porotu, která došlé nominace vyhodnocuje. Čtvrtou kategorií tvoří Zvláštní cena předsedkyně Rady vlády, tj. paní ministryně, která oceňuje zajímavou osobnost dle vlastního uvážení.

Prezentace a dokumenty na webových stránkách

Informace o Radě a o její činnosti jsou průběžně zveřejňovány a aktualizovány na internetových stránkách MPSV (viz <http://www.mpsv.cz/cs/2897>). Stránky Rady zahrnují informace o členkách a členech Rady, dokumenty týkající se činnosti Rady (Statut, Jednací řád, zápisy ze zasedání, Výroční zprávy atd.), koncepční a další dokumenty a informace z oblasti v působnosti Rady. K dispozici je rovněž anglická verze stránek Rady, která obsahuje základní informace o Radě (viz <http://www.mpsv.cz/en/4538>).

V. Rozdělení dotací

Netýká se Rady vlády pro seniory a stárnutí populace.

VI. Zahraničí

Rada není členem žádné mezinárodní instituce. Její sekretariát spolupracuje s mezinárodními organizacemi (účast na jednání Otevřené pracovní skupiny pro stárnutí OSN, reportování o plnění Madridského plánu), připravuje stanoviska k problematice stárnutí populace pro mezinárodní organizace (OSN, EU, Rada Evropy, OECD a další). Její sekretariát spolupracuje se zahraničními partnery zejména v rámci pořádání konferencí či přípravy stanovisek k problematice stárnutí populace.

VII. Výdaje v Kč za sledovaný rok

Náklady na činnost Rady včetně jejího sekretariátu jsou hrazeny z rozpočtu MPSV. Funkci sekretariátu Rady vykonává Oddělení politiky stárnutí, rovněž v rámci své další činnosti. V rámci běžných provozních výdajů ministerstva jsou hrazeny náklady na občerstvení a administrativní činnost (telefon, tisk materiálů apod.), a to bez účetního rozlišení, zda jde o činnost ve prospěch Rady, nebo MPSV. Jednání Rady se konají v prostorách MPSV. Členové Rady nemají nárok na odměnu za výkon funkce, jedná se o veřejnou funkci.

VIII. Plán činnosti a rozpočet

V roce 2019 bude Rada pokračovat v projednávání aktuálních problémů z oblasti stárnutí, informovat své členy tak, aby mohli tematiku seniorů a přípravu společnosti na stárnutí populace reflektovat ve své práci, a dávat podněty vládě či dalším institucím. Rada se sejde minimálně třikrát. Na podzim proběhne opět předání Ceny Rady.

Běžné náklady na činnost Rady jsou a dále budou hrazeny z běžného rozpočtu MPSV.

***

Výroční zpráva za rok 2018 byla schválena na 37. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace konaném dne 20. března 2019.